

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

ASKER OG BÆRUM POLICE DISTRICT

Deres referanse:
14/6745 ES LLE/bj

Vår referanse:
201401642-3 008

Sted, Dato
Sandvika, 27.03.2015

HØRING - TILREGNELIGHETSUTVALGETS UTREDNING

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 25. november 2014 om Tilregnelighetsutvalgets utredning om strafferettslig utilregnelighet, psykiatriens rolle i strafferettspleien og hvordan samfunnet bør verne seg mot utilregnelige personer som utgjør en fare for medborgers liv og helse.

Skyldevne

Hva gjelder forslagene til endringer som berører skyldevne er Asker og Bærum politidistrikt i det vesentlige enig med utvalgets drøftelser og begrunnelser. Det fremheves som særlig positivt at utvalget har fokus på et tydeligere skille mellom psykiatri og jus. De sakkyndige kan da uttale seg om det medisinske psykosebegrepet, mens retten med utgangspunkt i de sakkyndige vurderingene på et mer selvstendig grunnlag kan ta stilling til det rettslige psykosebegrepet og spørsmålet om tilregnelighet og straffansvar.

Sakkyndighet

Asker og Bærum politidistrikt mener at den etterutdanning utvalget beskriver må være obligatorisk. Obligatoriske krav til etterutdanningskurs innen rettspsykiatri vil bidra til å sikre kvaliteten og tilliten til det sakkyndige arbeidet. Påtalemyndigheten er den reelle rekvirent av sakkyndige og valg av sakkyndig kan få stor betydning for saken og utfallet. Et grunnkrav til alle sakkyndige om relevante etterutdanningskurs vil gi et bedre utgangspunkt for valg av sakkyndig, og sikre kvaliteten på den endelige rapport til retten. Den alminnelige medisinske og psykologiske basiskompetansen til de sakkyndige er viktig, men den må suppleres med rettspsykiatri for å sikre kvaliteten av det sakkyndige arbeidet.

Når det gjelder de sakkyndiges tilgang til helseopplysninger, har politiet i Asker og Bærum noen generelle kommentarer. Behovet for en fullstendig opplysning av saken, både om forhold som taler for og mot siktede, tilsier at det er lite tilfredsstillende at de sakkyndige er avhengig av siktedes samtykke for å innhente relevant helseinformasjon. Unntaksbestemmelsen i straffeprosessloven § 119 tredje ledd er snever og kan kun brukes for å forebygge at noen blir uskyldig straffet. Politiet i

Asker og Bærum politidistrikt

Politimesteren
Post: Postboks 415, 1302 Sandvika
Besøk: Kjørboveien 33

Tlf: 67 57 60 00
Faks: 67 54 86 34
E-post:
post.asketogbaerum@politiet.no

Org. nr.: 947 131 613
Giro:
www.politi.no

Asker og Bærum understreker viktigheten av utvalgets forslag om å utvide unntaket i psykisk helsevernlov § 5-6 a. Bestemmelsen åpner i dag for å gjøre unntak for taushetsplikten til retten og sakkyndige i saker hvor det er spørsmål om å opprettholde en særreaksjon. Utvalgets forslag om utvidelse til også å gjelde saker hvor det er tale om å idømme særreaksjon, er rimelig og viktig i de tilfeller hvor siktede ikke samtykker til opphevelse av taushetsplikten.

Samfunnsvern

Politiet i Asker og Bærum er enig med utvalget i at terskelen for å idømme særreaksjon bør senkes noe. Dagens krav til alvorlige utførte forbrytelser gjør at flere saker faller utenfor rekkevidden av straffeloven § 39 og § 39a. Politiet har flere eksempler på utilregnelige gjerningsmenn som har begått gjentatte og forholdsvis alvorlig kriminalitet, men som verken kan idømmes fengselsstraff, dom på tvungent psykiske helsevern eller tvangsinnlegges i psykiatrien. For publikum og den fornærmede kan det fremstå som lite logisk at noen gjerningsmenn gjentatte ganger skal gå fri for reaksjoner og sanksjoner fra samfunnet bare fordi hans lovbrudd ikke er alvorlige nok. Når det gjelder gjennomføringen av særreaksjoner er Asker og Bærum politidistrikt enig med utvalgets mindretall i at det bør innføres en adgang til å fastsette en minstetid for opphold i lukket institusjon, med den følge av domfelte og dens nærmeste ikke kan begjære opphør så lenge minstetiden løper. En slik minstetid på for eksempel inntil tre år, vil som mindretallet påpeker, gi en stabil og forutsigbar behandlingssituasjon i tillegg til å oppfylle befolkningens forventning om beskyttelse fra farlige lovbrøyttere. I tillegg vil det også være ressursbesparende å unngå domstolsbehandling av saker hvor resultatet ofte er gitt på forhånd. Dersom forholdene ved siktedes situasjon endrer seg i vesentlig retning, vil det være en tilstrekkelig garanti ved at påtalemyndigheten til enhver tid kan kreve opphør av særreaksjonen.

Terje Nybøe
Politimester

Saksbehandler:
Iselinn Håvarstein
politiadvokat